

Vai trò của môn Xã hội học đại cương đối với sinh viên ngành Công tác xã hội

Bùi Thị Như Phượng

Trường Đại học Khánh Hòa
Số 01 Nguyễn Chánh, thành phố Nha Trang,
tỉnh Khánh Hòa, Việt Nam
Email: buithinhphuong@ukh.edu.vn

TÓM TẮT: Mặc dù ra đời khá muộn nhưng Xã hội học đã chứng tỏ vai trò quan trọng của mình trong quá trình nhận thức xã hội và giải quyết các vấn đề của thực tiễn. Xã hội học đã góp phần tích cực trong công cuộc xây dựng đất nước trong thời kì mới. Vậy làm thế nào để phát huy tối đa hiệu quả của bộ môn này đối với sinh viên nói chung và sinh viên ngành Công tác xã hội nói riêng là một trong những vấn đề đáng quan tâm của chúng ta hiện nay. Với ý nghĩa đó, bài viết tập trung làm rõ những tồn tại, bất cập trong cách dạy và học môn học này đối với sinh viên ngành Công tác xã hội, từ đó đưa ra một số giải pháp để nâng cao chất lượng dạy và học môn Xã hội học cho sinh viên thuộc các ngành Khoa học Xã hội và Nhân văn nói chung và sinh viên ngành Công tác xã hội nói riêng nhằm đáp ứng được chuẩn đầu ra của ngành học.

TỪ KHÓA: Xã hội học; chất lượng; sinh viên; Công tác xã hội.

→ Nhận bài 29/11/2020 → Nhận bài đã chỉnh sửa 06/02/2021 → Duyệt đăng 10/5/2021.

1. Đặt vấn đề

Trong chương trình đào tạo đại học, học phần Xã hội học (XHH) đại cương là học phần của khối kiến thức khoa học xã hội (XH) thuộc nội dung kiến thức giáo dục đại cương. Học phần này cung cấp cho người học những kiến thức cơ bản và có hệ thống về tri thức XHH, bao gồm: Khái quát về khoa học XHH, phương pháp nghiên cứu XHH, một số chủ đề nghiên cứu của XHH như: Cơ cấu XH, hành động XH và tương tác XH, cá nhân và XH, bất bình đẳng và phân tầng XH, sự điều tiết của XH, chuyển biến XH... Đây là môn học nặng về lý thuyết, có phạm vi bao quát rộng trên nhiều lĩnh vực khác nhau của XH như kinh tế, chính trị, pháp luật, tệ nạn XH, văn hoá, gia đình, dân số, khoa học kĩ thuật... Vì vậy, đa số sinh viên (SV) cho là khó học, khô khan, nhàm chán. Tuy nhiên, việc học XHH giúp người học phát triển tư duy logic, tư duy phân tích, phản biện... đem lại sự nhận thức sâu sắc hơn các vấn đề XH trong thế giới hội nhập đa dạng và phức tạp này. Tuy vậy, có một thực tế đáng ngại là hiện nay, ở một số trường cao đẳng, đại học, các môn học đại cương trong đó có XHH đang bị xem nhẹ, thậm chí bỏ ra khỏi chương trình đào tạo, kể cả các ngành thuộc Khoa học XH. Vì vậy, cần đánh giá lại vai trò của môn XHH đối với SV thuộc khối ngành Khoa học XH nói chung và SV ngành Công tác xã hội (CTXH) nói riêng để có những điều chỉnh thích hợp mang lại hiệu quả và chất lượng đào tạo cao hơn.

2. Nội dung nghiên cứu

2.1. Sơ lược về Xã hội học

XHH là khoa học về các quy luật xã hội chung, đặc thù của sự phát triển và vận hành của hệ thống XH. Đó

là khoa học về cơ chế tác động và hình thức biểu hiện của những quy luật đó trong các hoạt động của cá nhân, các nhóm XH, của các giai cấp và các dân tộc. Đây là môn khoa học XH còn rất non trẻ, mặc dù vậy nó cũng có một lịch sử phát triển riêng biệt. Trước thế kỉ XIX, XHH chưa tồn tại như một môn khoa học độc lập mà bị hòa tan vào trong các khoa học khác như: Nhân chủng học, Dân tộc học, Nhân học, Tâm lí học, Tâm lí học XH và đặc biệt là Triết học - môn khoa học của mọi khoa học.

Về mặt thuật ngữ, nhiều nhà nghiên cứu cho rằng, XHH “Sociology” có gốc ghép từ 2 chữ: Societas” + “logos” có nghĩa là học thuyết, nghiên cứu. Như vậy, XHH được hiểu là học thuyết về XH, nghiên cứu về XH. Về mặt lịch sử, thuật ngữ này xuất hiện lần đầu tiên năm 1938 trong cuốn “Thực chứng luận” của nhà XHH Aguste Comte. Từ đó, năm 1938 được lấy làm mốc ra đời của môn XHH. A. Comte được coi là cha đẻ của XHH. Nghiên cứu mối quan hệ này, XHH chỉ ra đặc điểm tính chất, điều kiện, cơ chế của sự hình thành vận động và biến đổi tương tác giữa con người và XH. Hiện có nhiều trường phái XHH với các quan điểm khác nhau nhưng các định nghĩa về XHH mà họ tìm ra cũng có nhiều điểm tương đồng:

- XHH là một môn khoa học thuộc các khoa học XH, nghiên cứu các tương tác XH, đặc biệt đi sâu nghiên cứu một cách hệ thống sự phát triển, cấu trúc, mối tương quan XH và các hành vi hoạt động của con người trong các tổ chức, nhóm XH.

- Theo các nhà XHH Xô Viết trước đây thì XHH Macxit là khoa học về các quy luật phổ biến và đặc thù của sự vận động và phát triển của các hệ thống XH xác định; là khoa học về các cơ chế hoạt động và các hình

thức biểu hiện của quy luật đó trong hoạt động của các cá nhân, tập đoàn XH, giai cấp, dân tộc.

- Theo định nghĩa của G.V. Osipov: “XHH là khoa học về các quy luật và tính quy luật XH chung và đặc thù của sự phát triển và vận hành của các hệ thống XH xác định về mặt lịch sử, là khoa học về các cơ chế tác động và các hình thức biểu hiện của các quy luật đó trong hoạt động của các cá nhân, các nhóm XH, các giai cấp và các dân tộc”.

Nói tóm lại, XHH là một lĩnh vực khoa học XH nghiên cứu quy luật, tính quy luật của sự hình thành, vận động, biến đổi mối quan hệ, tương tác qua lại giữa con người và XH [1].

XHH xuất hiện ở Châu Âu thế kỉ XIX như là một tất yếu lịch sử. Tính tất yếu đó thể hiện ở nhu cầu XH và sự phát triển chín muồi của các điều kiện, tiền đề, làm biến đổi nhận thức đời sống XH. Các biến động to lớn trong đời sống kinh tế, chính trị và xã hội Châu Âu vào thế kỉ XVIII và nhất là thế kỉ XIX đã đặt ra những nhu cầu thực tiễn mới đối với nhận thức XH.

Bắt đầu từ thế kỉ XVIII, đời sống XH ở các nước Châu Âu trở nên hết sức phức tạp. Cuộc Cách mạng công nghiệp đã đưa đến những đảo lộn ghê gớm trong lòng XH. Chủ nghĩa tư bản đã tạo ra những đô thị công nghiệp khổng lồ gây nên những làn sóng chuyển dịch dân cư lớn, kèm theo đó là những mâu thuẫn giai cấp, mâu thuẫn dân tộc, mâu thuẫn tôn giáo gia tăng, các quan hệ XH ngày càng thêm đa dạng và phức tạp. XH rơi vào trạng thái biến động không ngừng: Chiến tranh, khủng hoảng kinh tế, xung đột chính trị, suy thoái đạo đức, phân hoá giàu nghèo, bùng nổ dân số, tan rã hàng loạt các thiết chế cổ truyền... Trước tình hình đó, XH nảy sinh một yêu cầu cấp thiết là cần phải có một ngành khoa học nào đó đóng vai trò tương tự như một “bác sĩ” luôn theo dõi cơ thể sống (XH) để tiến tới giải phẫu các mặt, các lĩnh vực khác nhau từ tầm vi mô đến vĩ mô. XHH phát hiện ra những vấn đề xã hội, dự báo khuynh hướng phát triển, chỉ ra những giải pháp có tính khả thi, giúp các nhà quản lí hoạch định chính sách phù hợp, tạo động lực phát triển xã hội. Vì vậy, XHH đã trở thành môn khoa học không thể thiếu trong môi trường của XH công nghiệp vốn chứa đựng nhiều vấn đề phức tạp và mâu thuẫn hiện nay [2].

2.2. Tầm quan trọng của môn Xã hội học đối với sinh viên ngành Công tác xã hội

Mang trong mình sứ mạng lịch sử là cải tổ XH, XHH đã trở thành môn học bắt buộc cho SV thuộc các ngành khoa học XH và nhân văn. Nó đã được nghiên cứu, giảng dạy ở nhiều trường đại học trên thế giới từ thế kỉ trước. Đây là môn học công cụ quan trọng, làm nền tảng, tiền đề để SV học tốt những môn học chuyên ngành. Ở Việt Nam, XHH được đưa vào trường giảng

dạy trong cả nước từ nhiều năm nay. Trước đây, XHH được xem là một trong những môn học đại cương, bắt buộc của các ngành khoa học XH và cho đến nay hiệu quả to lớn mà môn học mang lại là không thể phủ nhận.

Trong hệ thống khoa học XH và nhân văn, XHH có vị trí, vai trò quan trọng bởi các chức năng nhận thức, thực tiễn, tư tưởng và dự báo... Tri thức XHH không chỉ giúp cho các nhà lãnh đạo, quản lí có cơ sở khoa học để hoạch định đường lối, chính sách, giải pháp, quy hoạch, kế hoạch hoá sự phát triển xã hội đúng đắn, phù hợp, mà còn đưa xã hội vượt qua những biến đổi, xáo trộn và nguy cơ khủng hoảng, suy thoái có thể xảy ra. Ở nhiều nước trên thế giới, nhất là các nước phát triển như Anh, Pháp, Mĩ, Đức, Canada... XHH đã hình thành từ những năm đầu của thế kỉ XIX, có lịch sử phát triển và đóng góp lâu dài kể cả tri thức lí luận lẫn thực nghiệm.

Ở nước ta, Hà Nội và Thành phố Hồ Chí Minh từ những năm 1980 trở lại đây đã từng bước thành lập các Viện, Trung tâm, Khoa XHH thuộc đại học quốc gia. Tuy mới nhưng XHH đã nhanh chóng khẳng định vị trí, vai trò trong đào tạo nhân lực, nghiên cứu lí thuyết, triển khai thực nghiệm, giải quyết các vấn đề XH đặt ra và dự báo phát triển kinh tế - XH thực sự mang lại hiệu quả được thực tế ghi nhận.

Đối với SV ngành CTXH thì kiến thức môn XHH vô cùng cần thiết cho nghề nghiệp sau này. XHH trang bị cho người học hệ thống những kiến thức cơ bản về lí thuyết và các phương pháp cơ bản trong CTXH chuyên nghiệp, kiến thức bổ trợ và ứng dụng vào việc phân tích, xây dựng kế hoạch, thực hiện và lượng giá tiến trình giải quyết vấn đề. Đồng thời, cung cấp những kiến thức quan trọng về vấn đề kinh tế, chính trị, văn hóa, XH cũng như các mô hình hoạt động trong lĩnh vực hoạt động CTXH. Đặc biệt, cung cấp cho SV các kiến thức và kĩ năng chuyên sâu trong các lĩnh vực CTXH với trẻ em, gia đình, bệnh viện, trường học, các trung tâm bảo trợ XH... nhằm giúp đỡ cá nhân, nhóm và cộng đồng chịu thiệt thòi trong XH tự vươn lên khắc phục những khó khăn, đảm bảo ổn định cuộc sống. Dựa vào chuẩn đầu ra của ngành CTXH, chúng ta càng thấy rõ hơn vai trò của môn học này đối với tương lai nghề nghiệp của SV sau khi tốt nghiệp, đó là:

- Biết phát hiện và phân tích một vấn đề XH cụ thể cần can thiệp, nhận diện đa chiều một đối tượng XH yếu thế.

- Thu thập thông tin, xử lí thông tin và có khả năng phân tích điểm mạnh và điểm yếu của thân chủ nhằm hỗ trợ tiến trình giải quyết vấn đề khó khăn của họ.

- Có khả năng giải thích một vấn đề XH cơ bản ở cấp độ vi mô: cá nhân, nhóm, cộng đồng và một chính sách XH cụ thể.

- Biết vận dụng kiến thức và kĩ năng của môn XHH để phòng ngừa các yếu tố nguy cơ về tệ nạn XH, lệch

lạc XH ...

- Sử dụng tốt các kiến thức cơ bản của XHH: Các lý thuyết XHH hiện đại, XHH nông thôn, đô thị, kinh tế, chính trị, pháp luật, tệ nạn XH, văn hoá, gia đình, dân số, giới, dư luận XH...; vận dụng lý thuyết phương pháp nghiên cứu XHH trong chuyên môn CTXH...

Để những đánh giá, nhận định trên được thuyết phục hơn, chúng tôi phỏng vấn một số giảng viên đã từng dạy bộ môn này ở Trường Đại học Khánh Hòa cho các ngành thuộc khoa học XH nói chung và ngành CTXH nói riêng. Họ đã có những đánh giá rất khách quan về tầm quan trọng của môn XHH đối với ngành CTXH ở một số trường đại học, cao đẳng như sau:

Cô L.P. cho rằng: XHH giúp SV hình dung ra được mối quan hệ giữa CTXH với XHH, giúp SV có cái nhìn khái quát về các vấn đề XH và nắm được cách thức, phương pháp thực hiện điều tra XHH về các vấn đề XH. Việc dạy môn XHH cho SV ngành CTXH đã và đang được triển khai ở hầu hết các trường có đào tạo ngành CTXH. XHH được xem là kiến thức nền cho SV và là tiền đề căn bản để SV có cái nhìn đúng đắn hơn về XHH và nghề nghiệp của mình. SV ngành CTXH dựa vào thành quả kiến thức XHH này để thực hành nghiệp vụ, có phương pháp tiếp cận, giải quyết các vấn đề XH khoa học.

Theo cô H.T.B.P., SV ngành CTXH có nhu cầu trang bị kiến thức XHH để làm nền tảng phát triển kỹ năng và phương pháp nghiên cứu các vấn đề thuộc lĩnh vực CTXH. Ví dụ, XHH nghiên cứu về tình trạng trẻ em lang thang, bạo lực gia đình, bất bình đẳng giới, vấn đề xâm hại tình dục trẻ em hiện nay... Vì vậy, kiến thức XHH rất quan trọng đối với SV nói chung và SV ngành CTXH nói riêng.

Theo ý kiến của cô Đ.T.H., XHH là một môn học rất cần thiết đối với SV ngành CTXH. Tuy các nội dung kiến thức XHH khá rộng, liên quan đến rất nhiều lĩnh vực XH, đòi hỏi người học phải tìm hiểu và nghiên cứu rất nhiều tài liệu thuộc nhiều mảng khác nhau nhưng môn học này cung cấp rất nhiều kiến thức quan trọng để SV thuộc ngành CTXH nắm được những hiện tượng, quy luật vận động và nguyên nhân nảy sinh các vấn đề trong XH, từ đó tìm ra các giải pháp tháo gỡ, giải quyết và giúp đỡ cho những đối tượng yếu thế trong XH một cách hiệu quả nhất.

Nói như vậy để thấy được vai trò rất quan trọng của môn XHH đối với SV ngành CTXH, bởi hầu hết mục tiêu về kiến thức và kỹ năng mà SV phải lĩnh hội đều liên quan đến nội dung kiến thức của môn XHH. Tuy nhiên, ở một số trường đại học hiện nay, chất lượng dạy và học môn học này vẫn còn nhiều bất cập, đặc biệt là đối với SV ngành CTXH.

2.3. Một số tồn tại trong dạy học môn Xã hội học cho sinh viên ngành Công tác xã hội

Ngoài những khó khăn chung ở một số trường đại học như: Thiếu giáo trình, tài liệu tham khảo, trang thiết bị còn hạn chế... thì có thể nói nguyên nhân sâu xa của sự thiếu chất lượng trong dạy học môn XHH của các ngành khoa học XH nói chung và ngành CTXH nói riêng, đó là:

- SV chưa nhận thức đầy đủ về vai trò của môn học. Đa số SV còn xem đây là môn học điều kiện, mang tính chất đại cương nên thường có thái độ xem nhẹ. SV chưa tích cực, tự giác trong vấn đề tự học, tự nghiên cứu, đa số còn ỷ lại và bàng lõng với kiến thức có được từ giảng viên giảng dạy trên lớp.

- Qua quan sát, tìm hiểu, có thể thấy SV còn tư tưởng học theo kiểu đối phó, học để thi... Điều đó dẫn đến thái độ học tập không nghiêm túc, thụ động, thiếu hứng thú, đam mê. Đó cũng là nguyên nhân cơ bản khiến cho việc học tập môn XHH thường ít có kết quả khả quan.

- Kiểu dạy và học truyền thống còn ăn sâu trong nếp nghĩ của cả giảng viên và SV. Hiện tượng dạy học một chiều vẫn còn tồn tại, cách học chủ yếu vẫn là SV đến lớp ghi chép đầy đủ bài giảng trên lớp, làm đủ bài kiểm tra và tham gia kì thi hết môn. Ngoài ra, một số giảng viên ôm đồm kiến thức, có tâm lý dạy tất cả nội dung có trong giáo trình, nên ra sức truyền thụ bằng hết kiến thức đặt ra của nội dung bài học. Giảng viên chưa lựa chọn những kiến thức cốt lõi, trọng tâm nên thường quá tải, không có thời gian nêu vấn đề cho SV trao đổi, thảo luận, liên hệ thực tiễn... Đây cũng là nguyên nhân khiến môn học đại cương trở nên nhàm chán, buồn tẻ và khó tiếp thu.

- Nhiều giảng viên chưa định hướng cho SV cách tự học, tự nghiên cứu. SV chưa có phương pháp tự học hiệu quả. Trong khi đó, kiến thức của XHH rất rộng, dàn trải ở nhiều lĩnh vực khác nhau: Kinh tế, chính trị, pháp luật, đạo đức, y tế, khoa học kỹ thuật... Nếu không có phương pháp tự học, tự nghiên cứu thì sẽ rất khó khăn trong việc lựa chọn, tiếp thu kiến thức để đáp ứng được yêu cầu và mục tiêu của môn học.

- Ngoài ra, trong quá trình dạy học thiếu sự tương tác giữa thầy với trò, giữa trò với trò cũng làm cho tiết học thiếu sinh động. Sự tương tác trong quá trình dạy học giúp phát huy được tư duy phản biện, tư duy sáng tạo của SV.

- Quy trình, cách thức kiểm tra, đánh giá còn nhiều bất cập, chưa phù hợp với đặc thù bộ môn. Điều đó dẫn đến kết quả đánh giá thiếu chính xác, thiếu công bằng, chưa phản ánh đúng năng lực của mỗi SV.

Trên đây là một số nguyên nhân cơ bản làm cho môn XHH chưa mang lại hiệu quả thiết thực đối với người học, đặc biệt là đối với SV ngành CTXH. Đây cũng là những bất cập trong dạy và học môn XHH ở hầu hết các

trường đại học đã được các giảng viên trực tiếp giảng dạy môn học này chia sẻ và đồng tình. Nếu tình trạng này không sớm khắc phục và có những cải cách, thay đổi đúng hướng thì không chỉ làm giảm hiệu quả của môn học mang lại, mà hơn thế sẽ tạo ra thói quen, tiền lệ xấu cho SV trong cách học, cách lĩnh hội kiến thức trong quá trình học ở trường đại học. Nhận thức rõ điều đó, chúng ta càng không thể không quan tâm tới vấn đề đổi mới phương pháp, nâng cao chất lượng dạy học, cụ thể là môn XHH cho SV nói chung và SV ngành CTXH nói riêng.

2.4. Một số định hướng đổi mới trong dạy học môn Xã hội học

Để đổi mới phương pháp dạy học nói chung và XHH nói riêng phải bắt đầu từ việc thay đổi nhận thức của SV về vai trò của những môn học đại cương trong đó có XHH, giúp SV chuyển từ cách học thụ động, đối phó sang cách học chủ động sáng tạo, tự do đối thoại. Kích lệ sự bày tỏ ý kiến, quan điểm cá nhân, tạo sự hứng thú say mê trong học tập, giảm bớt áp lực cho người học trước một môn học lí thuyết, khô khan như XHH. Thay thế cách dạy áp đặt kiến thức một chiều sang cách dạy nêu vấn đề, tạo điều kiện phát huy tư duy sáng tạo, tư duy phản biện của SV, giúp SV biết cách tự học, tự phát hiện và lĩnh hội kiến thức một cách tự nhiên nhất.

Để làm được như vậy, chúng ta phải lấy người học làm trung tâm, giảng viên là người cố vấn, định hướng, giúp SV phát hiện, nhận định vấn đề, buộc họ phải tư duy và tự trải nghiệm những vấn đề đã học, suy luận đúng hướng, phù hợp với mục tiêu đề ra của từng nội dung bài học. Giảng viên không phải là người đơn thuần truyền thụ kiến thức mà là người hướng dẫn, hỗ trợ và tư vấn cho SV tìm kiếm, lựa chọn và xử lí thông tin. Do đó, giảng viên phải nắm bắt được tâm lí, nhu cầu của người học để chỉ dẫn và giúp đỡ họ phát triển các kĩ năng học tập độc lập... Giảng viên cần phải tiếp thu và xử lí thông tin từ phía SV bằng chuyên môn, sự trải nghiệm và am hiểu của mình.

Với chương trình đào tạo theo hệ thống tín chỉ, thời lượng bị rút ngắn đáng kể, XHH trước đây có thời lượng là 3 đơn vị học trình (45 tiết), đến nay được rút ngắn còn 2 tín chỉ (30 tiết) thì vấn đề tự học, tự nghiên cứu trở thành nhiệm vụ trọng tâm hàng đầu của SV trong quá trình học. Vì vậy, nhiệm vụ của giảng viên là phải tinh giản, lựa chọn từng nội dung, từng đơn vị kiến thức cốt lõi của môn học sao cho vừa phải phù hợp với cách dạy học theo hệ thống tín chỉ, giảm lí thuyết, tăng thực hành, tăng tự học cho SV, vừa đáp ứng được chuẩn đầu ra của chuyên ngành đào tạo.

Giảng viên phải đặc biệt chú trọng đầu tư nghiên cứu, soạn thảo hệ thống câu hỏi, bài tập, phục vụ cho vấn đề tự học, tự nghiên cứu của SV thông qua đề cương chi tiết học phần. SV sẽ dựa vào đề cương để tìm kiếm tài

liệu và nghiên cứu trước để chủ động và định hướng được mục tiêu nội dung kiến thức của bài học khi lên lớp.

Với ngành CTXH thì những câu hỏi, bài tập của môn XHH thường hướng đến thực trạng, giải pháp cho những vấn đề có tính thời sự, gần gũi và thiết thực đối với đời sống con người và XH hiện nay như: Ô nhiễm môi trường, tác động của quá trình đô thị hóa - công nghiệp hóa, bùng nổ dân số, tệ nạn XH, bạo lực gia đình, vấn đề y tế và sức khỏe cộng đồng... Những vấn đề này giúp các em có định hướng cụ thể để tiếp tục tìm hiểu, nghiên cứu phục vụ cho nội dung học tập và nghề nghiệp của mình sau này.

Đổi mới phương pháp dạy học phải đi đôi với việc đổi mới cách thức kiểm tra đánh giá kết quả học tập của SV. Trước đây, cách thức đánh giá kết quả học tập của SV chỉ chú trọng vào kết quả kì thi cuối khóa và việc đánh giá chỉ chú trọng đến nội dung kiến thức chứ chưa chú trọng đến việc phát huy tư duy, khả năng sáng tạo, khả năng làm việc nhóm của SV. Có thể sử dụng linh hoạt nhiều hình thức kiểm tra, đánh giá như: Kiểm tra thường xuyên, bài tập ở nhà, bài tập nhóm, tiểu luận, thi giữa kì và thi hết môn... Đối với đề thi hết môn của XHH nên ra theo hướng đề mở, hình thức thi tự luận, khuyến khích sự sáng tạo của SV, hướng đến dạng đề có tính nghị luận XH về những vấn đề có tính thời sự, bức thiết đang được nhiều người quan tâm, có thể định hướng một số vấn đề nổi cộm hiện nay như: Vấn đề tác động của đại dịch đến dân số thế giới, vấn đề việc làm và tỉ lệ thất nghiệp hiện nay, mối liên hệ giữa phá rừng và vấn đề thiên tai ở Việt Nam, vai trò của cá nhân và cộng đồng đối với bảo vệ môi trường, tội phạm ngày càng trẻ hóa, xu hướng gia tăng tệ nạn XH, tác động của sự phát triển công nghệ thông tin đối với giới trẻ, sự gia tăng của bạo lực học đường, sự xuống cấp đạo đức, ý thức pháp luật của đa số người dân Việt Nam hiện nay, hệ lụy từ sự chênh lệch giới tính trong dân số Việt Nam, vấn đề nạo phá thai ở tuổi vị thành niên, những bất cập trong vấn đề y tế và chăm sóc sức khỏe cộng đồng ở Việt Nam, tác động tiêu cực của quá trình công nghiệp hóa, hiện đại hóa đối với XH, vấn đề an sinh XH của nước ta hiện nay... Giảng viên định hướng vấn đề ôn tập, câu hỏi mang tính chất bao quát như vậy đòi hỏi sự suy luận và tư duy sáng tạo của người học, hướng đến đánh giá khả năng nhận thức, hiểu biết và bao quát các vấn đề XH của SV, đồng thời giúp các em có những phân tích, nhận định và đưa ra ý kiến của mình về các vấn đề XH, từ đó có ý thức hơn trong việc thay đổi bản thân và góp phần thay đổi XH theo hướng tích cực. Với dạng đề thi như vậy sẽ tránh được việc học vẹt, học tủ một cách máy móc của SV, buộc SV phải đầu tư nghiên cứu, tìm kiếm, tổng hợp tài liệu, bao quát nhiều

nội dung ở nhiều nguồn tài liệu khác nhau. Trên tinh thần kiểm tra đánh giá này sẽ tạo cho SV cách học theo hướng suy luận, nghiên cứu, phân tích, giải quyết vấn đề một cách thường xuyên trong quá trình học tập, kích thích khả năng tư duy, phát hiện và giải quyết vấn đề trong thực tiễn.

Cuối cùng là việc thực hiện bài tập nhóm: Giảng viên giao câu hỏi cho SV chuẩn bị trước ở nhà, có thể giao cho mỗi nhóm một vấn đề soạn và trình bày bằng cách trình chiếu, thuyết trình và trả lời câu hỏi thắc mắc của những nhóm khác. Như vậy, tuy là chuẩn bị một vấn đề thuyết trình nhưng các em buộc phải tìm hiểu tất cả các nội dung đặt ra thông qua việc đặt câu hỏi và tìm câu trả lời cho cả nhóm mình và nhóm bạn. Qua đó, giúp phát triển kỹ năng thuyết trình, kỹ năng giao tiếp, xử lý tình huống, phản biện, đặt vấn đề và kỹ năng làm việc nhóm của SV. Trên cơ sở đó, nâng cao hiệu quả của tự học, tự nghiên cứu, tạo điều kiện để SV lĩnh hội nhiều nội dung kiến thức hơn, đem lại kết quả học tập tốt hơn

trong suốt quá trình học của mình.

3. Kết luận

Chức năng của mỗi môn khoa học được phản ánh ở mối quan hệ và sự tác động qua lại của chính môn khoa học đó với thực tiễn XH. Với những chức năng thiết thực của mình (Chức năng nhận thức, chức năng tư tưởng, chức năng dự báo, chức năng quản lý, chức năng công cụ, chức năng cải tạo thực tiễn), XHH đã góp phần làm thay đổi XH theo hướng tích cực và ngày một hoàn thiện hơn. Thấy được tầm quan trọng của XHH đối với sự phát triển của con người và XH, chúng ta phải tích cực đổi mới toàn diện phương pháp dạy học để phát huy vai trò của môn học này trong trường đại học nói chung và cho SV ngành CTXH nói riêng, giúp SV nhận thức đầy đủ giá trị của môn học đối với bản thân trong quá trình trở thành những người cải tổ XH trong tương lai.

Tài liệu tham khảo

- [1] <https://sites.google.com/site/xahoihoc/sociology/tai-lieu-xa-hoi-hoc/xa-hoi-hoc-dai-cuong>
- [2] Nguyễn Sinh Huy, (2004), *Xã hội học đại cương*, NXB Đại học Sư phạm, Hà Nội.
- [3] Vũ Minh Tâm, (2001), *Xã hội học*, NXB Giáo dục, Hà Nội.
- [4] Phạm Văn Quyết - Nguyễn Quý Thanh, (2011), *Phương pháp nghiên cứu xã hội học*, NXB Đại học Quốc gia Hà Nội.
- [5] Nguyễn Thị Oanh, (2012), *Công tác xã hội một ngành khoa học một nghề chuyên môn*, NXB Thanh niên.
- [6] <http://tuyensinh.ussh.edu.vn/program/cong-tac-xa-hoi/chu-an-dau-ra>.
- [7] Nguyễn Thị Hiền, (2020), *Giáo trình Xã hội học đại cương*, NXB Tổng hợp Thành phố Hồ Chí Minh.

THE ROLE OF SOCIOLOGY SUBJECT FOR SOCIAL WORK STUDENTS

Bui Thi Nhu Phuong

Khanh Hoa University
01 Nguyen Chanh street, Nha Trang city,
Khanh Hoa province, Vietnam
Email: buithinhphuong@ukh.edu.vn

ABSTRACT: *Although it was born quite late, Sociology has proven its important role in social awareness and problem solving in practice. Sociology has actively contributed to national construction in the new period. Therefore, one of the most concerning issues that has attracted much attention today is to maximize the effectiveness of Sociology subject for students in general and students of social work in particular. With that in mind, the article focuses on clarifying the shortcomings and inadequate in teaching and learning this subject for students of Social work, thereby offering some solutions to improve the quality of teaching and studying Sociology for students of Social Sciences and Humanities in general and students majored in Social work in particular to meet the output standards.*

KEYWORDS: **Sociology; quality; students; Social work.**